

βλέπω τὰ γύρω μου μὲ ἄλλην ὄψη,
κι' ἄθελα ἀπ' τὰ χεῖλη μου ξεφεύγει μιὰ κραυγή...
— ὁδηγήτρα μου ἡ χαρὰ ποῦ ἔνοιωσα θεωρῶντας σε αὐγή.

ΟΡΙΑΜΒΟΣ.

ΚΙ ΟΤΑΝ ΘΑ ΦΘΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΚΜΗ ΣΟΥ ΚΑΙΣΑΡ ΠΙΑ,
ΚΑΒΑΦΗΣ "ΜΑΡΤΙΑΙ ΕΙΔΟΙ".

Μὴν ἀγαπήσης τοὺς ναοὺς μὲ τὰ πολλὰ κεριά,
θὰ σοῦ φορτώσουν τὴ σκλαβιὰ αἰῶνια στὶς πλάτες,
μόνο ἀκλούθαε πιστὰ τὶς φωτεινὲς τὶς στράτες,
θὰ σοῦ χαρίσουν πάντοτες ἀκέρια λευτεριά...

Καὶ περπατῶντας ἔτσι, μὴ σὲ ξαφνιάσῃ κᾶτι.
"Ἄν δῆς ἄρρωστα κορμιά νὰ σέρνονται μὲ κόπο,
παραμέρισε ἀδιάφορος, καὶ βρὲς τὸν τρόπο,
νὰ φυλαχτῇ γιὰ τὸ σκοπό σου ἀκέρια ἡ ἀγάπη.

Κι' ὅταν τὰ πράγματα μπορέσης καὶ τὰ δῆς ἀπὸ ψηλά,
παρηγόρησε ἀδύνατους καὶ δώσε τοὺς ἐλπίδες,
ἀτέλειωτα ἄφησε τὴ ψυχὴ σου νὰ μιλᾷ,
καὶ μὲ τὴ φλόγα τῆς νὰ λυώσης κι' ἄλλων ἀλυσσίδες.

ΑΛΕΞΑΝ. 1917.

ΝΙΚΟΣ ΣΑΝΤΟΡΙΝΙΟΣ

ΚΕΡΑΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΙΝΘΟΙ...

Ἀγαπητέ μου Πάργα,

Πολλὲς φορές μ' ἐρώτησες γιατί δὲν ἔγραφα στὰ «Γράμματα», καὶ ὅλο σ' ἀπαντοῦσα πῶς θὰ ἔγραφα κάποτε. Ἀλλὰ τὰ φυλλάδια — φυλλάδια ἢ τόμοι ; — ἐρχόντανε καὶ παρερχόντανε καὶ ἐγὼ.... «κάποτε θὰ ἔγραφα», ἐωσότου βαρέθηκες καὶ σύ, μέσα στὴν παγερὰ ὑπομονή σου, καὶ δὲν μ' ἐξαναράωθες. Ἡ ἀλήθεια ὁμῶς εἶνε ὅτι, ἂν δὲν ἔγραφα στὰ «Γράμματα», ἔγραφα ὁμῶς γιὰ τὰ «Γράμματα». Κι' αὐτὸ μπορούσε νὰ θεωρηθῇ ὡς μιὰ συνεργασία στὸ περιθώριό τους.

Ἀλλὰ νὰ σήμερα ποῦ γράφω καὶ μέσα στὸ σῶμα τους. Καὶ πιστεύσε πῶς γράφω μὲ μεγάλη χαρὰ μου. Τί γράφω ; Σκόρπια πράγματα. Κέραμοι καὶ πλινθοὶ ἀτάκτως ἐρριμμένα....

Ὅτι γράφω, δὲν τὸ γράφω μὲ καμμιὰ ἀπολύτως ἀξίωσι. Ἔτσι πιστεύω νὰ συνεχίσω τὴ συνεργασία μου στὰ «Γράμματα». Θὰ σοῦ δίνω μερικὲς σκέψεις μου ἀπ' τὴ ζωὴ καὶ ἴσως κι' ἀπὸ τὸ.... θάνατο. Καλές, κακές, αὐτὲς θάνε. Δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ σκεφθῇ περισσότερο ἀφ' ὅτι μπορεῖ νὰ σκεφθῇ.

Ἔχω δὲ τὴν πεποίθησι πῶς καμμιὰ κριτικὴ δὲν θὰ σταματήσῃ στῆς σκέψεις μου αὐτές, τῆς ὁποῖες γράφω ἐξ ἄλλου γιὰ νὰ παύσουν, ἐπὶ τέλους, νὰ μὲ θεωροῦνε εὐθυμο ἄνθρωπο. Ἄν τὸ κατορθώσω αὐτό, θὰ τὸ ὀφείλω στὰ «Γράμματα». Γιατὶ ὅπου ἀλλοῦ κι' ἂν ἔγραφα ἐδῶ στὴν Ἀλεξάνδρεια, θὰ πέρνανε τὰ γραφόμενά μου γιὰ εὐθυμογράφημα, καὶ ἂν ἀκόμη ἦταν ἐπιτάφιος θρῆνος. Καλλίτερα, ἀγαπητέ μου Πάργα, νὰ βγῇ τὸ μάτι σου — δηλαδὴ τὸ δικό μου... ἐννοεῖς — παρὰ τὸ ὄνομά σου. Ἄριστο μὲν ἐπίθετο, κακίον δὲ ὄνομα — κατὰ τὴν ἀντίληψί μου.

Ἀλλὰ φτάνει !....

Δικός σου
ΑΡΙΣΤΟ

Οἱ ἄνθρωποι ποῦ καταδιώκονται περισσότερο ἀπὸ τὸν κόσμος, εἶνε οἱ ἐρασταί. Καὶ ὅμως ὅλοι ἀνεξαιρέτως παραδέχονται ὅτι τὸ γλυκύτερο καὶ ὀρειότερο πρᾶγμα ἐλάνω στὴ γῇ εἶνε ὁ ἔρως—ἀλλὰ ὄχι, φαίνεται, καὶ οἱ ἐρασταί !...

Στὸ θέατρο, ὅταν χειροκροτῇ ὁ κόσμος, δὲν ξέρεῖς ποτὲ ποιόνα χειροκροτεῖ, τὸν ἠθοποιό ἢ τὸν συγγραφέα ; Γιατὶ πολλές φορὲς ὁ δευτέρος γράφει ἡλιθιότητες καὶ ὁ πρῶτος τῆς λέει ὁμορφα.

Ὅταν βλέπουμε μιὰ πόρνη, δὲν σκεπτόμαστε ποτὲ νὰ διερωτηθοῦμε γιατί ἐγένεε πόρνη, ἀλλὰ τὴν ἐξετάζουμε σύμφωνα μὲ τὴν τωρινή της κατάστασι. Κ' ἔτσι τὴν ἀδικοῦμε πάντα.

Κάποιος μαστροπός, θεωρούμενος ἀπ' τὴν κοινωνία ἔντιμος ἄνθρωπος, μοῦ ἔλεγε κάποτε : «Σοῦ ὀρκίζομαι στὸν ἀνδρισμὸ μου». Δὲ φταίει γι' αὐτὸ ὁ ἴδιος. Φταίει ὁ κόσμος, ποῦ τὸν ἀναγκάζει νὰ ὀρκίζεται ἔτσι.

Ὅσοι ὀρκίζονται λίγο, εἶνε ἄνθρωποι ποῦ λένε κάποτε ἀλήθεια. Ὅσοι ὀρκίζονται πολὺ, ψεύδονται διαρκῶς. Καὶ ὅσοι δὲν ὀρκίζονται ποτέ, αὐτοὶ εἶνε οἱ περὶ φιλαλήθεις, μολονότι ὁ κόσμος δὲν τοὺς πιστεύει ποτέ.

Ἡ ἡλικιωμένες γυναῖκες θέλουν νὰ μιμηθοῦν τῆς νέες. Ἀλλὰ καμμιά νέα δὲν θέλει νὰ μιμηθῇ τῆς ἡλικιωμένες. Αὐτὸ δὲν τῆς θίγει ἀρὰ γε ;

Λένε γιὰ ἓναν ἄνθρωπο : αὐτὸς εἶνε ζουτός. Καὶ λένε γιὰ ἓναν ἄλλον : αὐτὸς εἶνε ἔξυπνος. Ἀλλὰ δὲν ξέρουν ἂν πρᾶγματι ὁ πρῶτος εἶνε ζουτός καὶ ὁ δευτέρος ἔξυπνος.

Ὅταν κάνουμε μιὰ κακὴ πράξι, μετανοιοῦνουμε. Δὲν εἶνε ὅμως καλλίτερα νὰ μετανοιοῦνουμε... πρὶν ;

Ἡ γυναῖκες φκισιδιόουνται καὶ ὅταν εἶνε νέες καὶ ὅταν εἶνε γεγῆς. Στὴν πρώτη περίπτωσι βάφουνται, γιὰ νὰ προσελκύουν περισσότερο τὸν ἄντρα. Στὴ δευτέρῃ, γιὰ νὰ τὸν ἀπομακρύνουν... ἄθελα.

Τὸ νὰ πολεμᾷ κανεὶς εἶνε ὄρατο... μόνο γιὰ τοὺς ἄλλους.

Λένε γιὰ ἓνα νόσημα : Αὐτὸ εἶνε ἀνίατο. Καὶ λένε γιὰ ἓνα ἄλλο : Αὐτὸ γιαιτρεύεται εὐκόλα. Καὶ ὅμως πολλὰς φορὲς ζῇ κανεὶς μὲ τὸ πρῶτο καὶ πεθαίνει μὲ τὸ δεύτερο.

Οἱ μεγάλοι ἄντρες λένε τῆς μεγαλείτερες εὐφυῖες καὶ τῆς μεγαλείτερες βλακεῖες.

“Όταν λένε σὲ τρίτο μιὰ πικρὴ ἀλήθεια λέμε : Καλὰ τοῦ τὰ εἶπε. “Όταν τὴν λένε σ’ ἐμᾶς, γινώμαστε ἔξω φρενῶν.

✱

Ἡ στερεώτερη καὶ βαθύτερη ἀγάπη εἶνε ἐκεῖνη ποῦ ἄρχισε ἀπὸ πραγματικὴ φιλία ποῦ δὲν ἔδειχνε καθόλου πῶς μπορούσε νὰ γίνη ἔρως. Ἡ ἀγάπη αὕτη ἔχει μέσα της δυὸ δυνατὰ συστατικά : τὴ φιλία καὶ τὸν ἔρωτα. “Όταν κάνη νὰ φύγη ἡ πρώτη, τὴν συγκρατεῖ ὁ δεύτερος, καὶ τὸ ἐνάντιο.

✱

Ἡ γυναῖκες τρελλαίνονται γιὰ τοὺς ἥρωας ὅταν καὶ οἱ ἥρωες τρελλαίνονται γι’ αὐτές.

✱

Ἡ ἡδονὴ εἶνε πάντοτε ὠραία καὶ ὅταν ἀκόμη φέρνει τὸν θάνατο.

✱

Οἱ ἄνθρωποι διαβάζουν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, γιὰ νὰ διασκεδάζουν ἐφ’ ὅσον διαβάζουν καὶ ὄχι γιὰ νὰ μαθαίνουν. Γι’ αὐτό, μόλις τελειώσουν ἓνα βιβλίο, δὲν θυμούνται παρὰ μόνο τὸν τίτλο του. Πολλὲς φορὲς οὕτε αὐτόν.

✱

“Όταν εἶνε κανεῖς 20 χρόνων, τοῦ ἀρέσει νὰ ἐρωτοτροπῇ μὲ μεγάλες γυναῖκες. “Όταν ὁμως ὁ ἴδιος γίνη μεγάλος, θέλει νὰ ἐρωτοτροπῇ μὲ κορίτσια. Καὶ στῆς δυὸ περιπτώσεις ἡ ἡδονὴ εἶνε ἡ ἴδια, ἀφοῦ ἐξίσου τέρεπται ὁ ἄντρας.

✱

Πολλὲς φορὲς βλέπουμε ἓναν ἄνθρωπο φύσει κακὸ, νὰ γίνεται καλός. Καὶ λέμε : «Πῶς διωρθώθηκε !» Ἔχουμε ὁμως ἄδικο. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἐξακολουθεῖ νὰ εἶνε κακός, ἀλλ’ ἡ ἀνάγκη τὸν ἔκαμε νὰ πλαστογραφῇ τὴν καλωσύνη. Κ’ ἔτσι, κάνει ἓνα καλὸ καὶ τὸ βλαστημᾷ μέσα του.

✱

Γιὰ νὰ καταλάβη κανεῖς ἂν μιὰ γυναῖκα τὸν ἀγαπᾷ πράγματι, πρέπει νὰ παύσῃ νὰ τῆς κολακεύῃ τῆς ἀδυναμίες της.

✱

Δὲν πρέπει ν’ ἀποροῦμε ὅταν ἓνας δειλὸς ἄνθρωπος τύχῃ νὰ κάμῃ καμμιὰν ἥρωϊκὴν πράξι. Δὲν θὰ πῇ ὅτι ἔπαυσε νὰ εἶνε δειλός, ἀλλ’ ἀναγκάσθηκε νὰ γίνη ἥρως.

✱

Καμμιὰ γυναῖκα ὅταν βάφεται δὲν ὑποθέτει ὅτι τὴν καταλαβαίνει ὁ ἄλλος.

✱

Οἱ σύζυγοι ποῦ δὲν μαλλώνουν ποτὲ εἶνε, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐκεῖνοι ποῦ ἐνδιαφέρονται ἀμειβαίως διὰ τρίτους.

✱

Μιὰ πολὺ μεγάλῃ ἡλιθιότης ἔχει ἐνίοτε τόση ὁμορφιά ὅση μπορεῖ ν’ ἀλλοιοποιεῖ καὶ μιὰ εὐφυΐα.